

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 113/14
V Luxemburgu 3. septembra 2014

Rozsudok vo veci C-201/13
Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW/Helena Vandersteen a i.

Ak paródia sprostredkováva diskriminačné posolstvo, nositeľ práv k parodovanému dielu sa môže domáhať, aby dielo s týmto posolstvom nebolo spájané

Základnými znakmi paródie je jednak odkaz na existujúce dielo, od ktorého sa paródia musí zreteľne líšiť, a jednak vyjadrenie humoru alebo výsmechu

Smernica o autorských právach¹ stanovuje, že autori majú výlučné právo udeliť súhlas s rozmnožovaním a verejným prenosom svojich diel. Členské štáty však môžu povoliť, aby dielo bolo používané bez súhlasu jeho autora, a to na účel karikatúry, paródie alebo koláže.

Johan Deckmyn, člen flámskej politickej strany Vlaams Belang, rozdával počas recepcie, ktorú pri príležitosti osláv Nového roka organizovalo mesto Gent, kalendáre na rok 2011. Na titulnej strane týchto kalendárov sa nachádzala kresba, ktorá sa podobala kresbe zobrazenej na obale albumu komiksových kreslených príbehov *Suske en Wiske*, ktorý vytvoril Willy Vandersteen v roku 1961, nazvanom „De Wilde Weldoener“ (čo možno doslovne preložiť ako „Divoký dobrodinec“). Na pôvodnej kresbe bola zobrazená symbolická postava komiksu oblečená v bielom rúchu a obklopená osobami snažiacimi sa pozbierať mince, ktoré im rozhadzuje. Na kresbe zdobiacej kalendáre J. Deckmyna bola táto postava nahradená primátorom mesta Gent, kým osoby zbierajúce peniaze boli osobami zahalenými v burke a osobami tmavej pleti.

Keďže viacerí dedičia W. Vandersteena, ako aj ďalší držiteľia práv k tomuto kreslenému komiksu sa domnievali, že táto kresba a jej šírenie na verejnosti porušujú ich autorské práva, podali proti J. Deckmynovi a združeniu Vrijheidsfonds financujúcemu Vlaams Belang žalobu. Pred belgickými súdmi J. Deckmyn a Vrijheidsfonds uviedli, že sporná kresba je politická karikatúra, a teda paródia, na ktorú sa musí uplatniť výnimka stanovená smernicou v súvislosti s týmto druhom diela. Naopak dedičia W. Vandersteena a ďalší držiteľia práv sa domnievajú, že paródia musí sama osebe vykazovať pôvodnosť, čo v prejednávanej veci zjavne nie je splnené. Takisto spornej kresbe vytýkajú, že sprostredkováva diskriminačné posolstvo.

Hof van beroep te Brussel (Odvolací súd v Bruseli), ktorý rozhoduje o veci v odvolacom konaní, požiadal Súdny dvor o spresnenie podmienok, ktoré má spĺňať dielo, aby ho bolo možné považovať za paródiu.

Vo svojom rozsudku z dnešného dňa Súdny dvor po prvé pripomenul, že definícia pojmu paródia sa musí určiť v súlade s jeho obvyklým významom v bežnom jazyku, pričom sa zohľadní kontext, v ktorom sa používa, a ciele sledované smernicou. Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil, že v bežnom jazyku **základnými znakmi paródie sú jednak odkaz na existujúce dielo, od ktorého sa paródia musí zreteľne líšiť, a jednak vyjadrenie humoru alebo výsmechu.**

Naproti tomu **paródia sa nemusí vyznačovať vlastnou pôvodnosťou, ktorá ide nad rámec zachovania zreteľných odlišností vo vzťahu k pôvodnému parodovanému dielu.** Takisto nemusí byť pripísateľná inej osobe ako autorovi pôvodného diela ani nemusí obsahovať odkaz na samotné pôvodné dielo alebo uvedenie zdroja parodovaného diela.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).

Po druhé Súdny dvor zdôrazňuje, že uplatnenie výnimky týkajúcej sa paródie stanovenej smernicou musí rešpektovať primeranú rovnováhu medzi právami a záujmami osôb autorov a ďalších nositeľov práv na jednej strane a slobodou prejavu osoby, ktorá sa chce odvolávať na túto výnimku, na druhej strane. V tomto kontexte Súdny dvor konštatuje, že **ak paródia sprostredkúva diskriminačné posolstvo** (napríklad tým, že nahrádza obyčajné osoby osobami zahalenými v burke a osobami tmavej pleti), **nositelia práv k parodovanému dielu** v zásade **majú legitímny záujem na tom, aby ich dielo nebolo spájané s týmto posolstvom**.

Je úlohou belgického súdu, aby s ohľadom na všetky okolnosti sporu vo veci samej overil, či uplatnenie výnimky týkajúcej sa paródie rešpektuje primeranú rovnováhu medzi rozdielnymi záujmami dotknutých osôb.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499